

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Haber-Yorum

Rusya İle Amerika Arasında, Özellikle Özbekistan Olmak Üzeri Orta Asya Üzerindeki Çatışma!

Haber:

Kun.uz ve diğer haber sitelerine göre 28 Şubat'ta ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken, Kazakistan'ın başkenti Astana'da Orta Asya ve Amerika liderlerinin C5+1 zirvesine katıldı ve aynı gün Taşkent'e geldi. Özbekistan Dışişleri Bakan Vekili Bahtiyar Saidov, ABD Büyükelçisi Jonathan Henick ve diğer yetkililerle bir araya geldi. 1 Mart'ta Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, Blinken başkanlığındaki bir heyeti kabul etti.

Yorum:

Dünyanın en önemli haber ajanslarından biri olan "Bloomberg", "Blinken'in Rusya'nın nüfuzu alanına girdiğini ve Moskova'nın bazı geleneksel ortaklarını Ukrayna'daki savaş konusunda ABD'nin pozisyonuna yaklaştırmaya çalıştığını" bildirdi. Bu, Blinken'in Özbekistan da dahil olmak üzere Orta Asya'ya yaptığı ilk seyahattir. Blinken'in gezisi, açık bir şekilde Amerika'nın başta Özbekistan olmak üzere Orta Asya ülkelerini Rusya'dan uzaklaştırmaya çalıştığını göstermektedir. Nüfuz sahibi yayın GIS 31 Ağustos 2022 tarihinde şunları yazmıştı: "ABD, Özbekistan ve Kazakistan'ın Rusya'dan uzaklaşma arzusunu görüyor ve bu bağlamda Washington, Orta Asya'daki bu iki büyük ülke ile işbirliğini güçlendirmek istiyor." Gerçekte Blinken'in Kazakistan ve Özbekistan'ı ziyaret etmesi sadece bunu doğruluyor. Rusya yaptırımlara maruz kaldıktan sonra yabancı ülkelerle olan ticaretini Özbekistan üzerinden kurmuştur. Blinken, aynı zamanda bu meseleyi Mirziyoyev ile de görüştü.

Blinken bu ziyaretiyle başta Özbekistan olmak üzere Orta Asya ülkelerini Rusya'dan uzaklaştıramasa da Rusya ile ilişkilerini zayıflatabilir mi? Bunu söylemek için henüz çok erken. Şimdi biz gerçeklere dönelim. C5+1 grubundan Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan olmak üzere 4 ülke, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda Rus güçlerinin Ukrayna'dan çekilmesi çağrısı yapan karara çekimser kalırken Türkmenistan ise oy kullanmadı. Ayrıca bu ülkelerin Rusya'ya olan ekonomik bağımlılığı da yüksektir. Zira 20 Şubat 2023 itibariyle Özbekistan İstatistik Kurumu'na göre, 2022'nin sonunda Rusya, Özbekistan ekonomisindeki en yüksek yatırım düzeyine sahip ülke olup buradaki toplam yabancı yatırımın %20,3'ünü oluşturmaktadır. Ayrıca geçen yıl Rusya'nın Özbekistan'daki yatırımları yaklaşık 2 milyar Doları bulmuştur. %16,4 ile Çin ikinci sırada yer alırken %10,1 ile de Türkiye üçüncü sırada yer almaktadır. Nitekim 2022 yılında Özbekistan'da Rus sermayesinin katılımıyla 967 fabrika kurulmuştur. Bu yılın 1 Ocak tarihi itibariyle Özbekistan'da Rus iş dünyasının da katılımıyla 3 bin 156 fabrika faaliyet gösteriyor. Bu ise toplam aktif fabrika sayısının %20'sini oluşturmaktadır. Şu anda Özbekistan ekonomisindeki Rus yatırımları 10 milyar Doları aşmış durumda. Aynı şekilde 2022 yılı sonunda Özbekistan'ın önemli dış ticaret ortakları listesinde Rusya ilk sırada yer almaktadır. Dolayısıyla iki ülke arasındaki ticaret hacmi 2021 yılına göre %23 artarak 9,28 milyar Dolara ulaşmıştır. Bu da Özbekistan'ın toplam dış ticaret hacminin %18,6'sını oluşturduğu anlamına gelmektedir.

Ayrıca Yabancı İşçi Göçü Ajansı'na göre Rusya'da 1,5 milyon Özbek çalışıyor ve bunların yaklaşık 200.000'i yasadışı olarak çalışıyorlar. Bu ise Rusya'daki toplam yabancı işçi göçmen sayısının yaklaşık %42'sidir. Yani Özbekistan, Rusya'daki göçmen işçi sayısı bakımından ilk sırada yer almaktadır. Nitekim Özbekistan Merkez Bankası'na göre 2022'de Rusya'dan Özbekistan'a yapılan para transferlerinin hacmi 2,6 kat artarak yaklaşık 14,5 milyar Dolara ulaşmıştır. Yine Dünya Bankası'na göre, Kasım 2012 itibariyle yine 2011'de, Rusya'dan gelen havaleler açısından göçmen işçiler Özbekistan'a 4,9 milyar Dolar göndererek ilk sırada yer almaktadır. Bu da Özbekistan'ın Rusya'ya yaptığı ihracatın hacminden bile daha büyüktür! Zira o dönemde ihracat hacmi 4.405 milyar Dolardı.

Bu nedenle Özbekistan'ın ve bu bölgedeki diğer ülkelerin Rusya'dan çıkarılması çok kolay ve hızlı bir iş değildir. Blinken'in Güney ve Orta Asya İşlerinden Sorumlu Yardımcısı Donald Lu da şunları söyledi: "Bu ülkelerin Rusya ile uzun ve karmaşık bir ilişki geçmişi var. Bu ilişkiyi hemen sona erdireceklerini sanmıyorum." Yine Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün analiz merkezinin müdürü Andrey Kazantsev de şunları söyledi: "ABD Dışişleri Bakanı'nın bu ziyareti, temel olarak hiçbir şeyi değiştirmeyecek, çünkü herkes kendi mülkünde kalacak... Ayrıca bu ziyaret ABD'nin bu bölgedeki nüfuzunu da artırmayacaktır." Nitekim 6 Mart'ta Blinken'in ziyaretinin ardından Rusya Devlet Başkanı Putin de Özbekistan Devlet Başkanı ile telefonda görüştü ve iş birliğini daha da genişletme konularını ele aldılar. Yani Rusya, başta Özbekistan olmak üzere Orta Asya ülkelerinden o kadar kolay vazgeçmeyecektir.

Ancak ABD'nin pragmatik politikaları nedeniyle bu ülkelerdeki nüfuzunu genişletme çabalarına devam etmesi bekleniyor... Zaten Blinken'in bu gezisi de buna işaret ediyor.

Ey Özbekistan Müslümanları:

İster Amerika, ister Rusya, Çin veya Avrupa Birliği olsun, sizi sadece sömürgeciliğin boyunduruğuna ve kapitalizmin karanlığına sürüklüyorlar. Yöneticileriniz ise sadece kendi çıkarlarını düşünüyorlar. Bu nedenle Hizb-ut Tahrir'in, sizleri bu karanlıklardan İslam'ın nuruna kavuşturacak İkinci Raşidi Hilafeti kurma çağrısına icabet edin. Zira Hizbin size ilettiği davet, Allah Subhanehu ve Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in davetidir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

"Ey iman edenler! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah ve Rasulü'ne icabet edin." [Enfal 24]

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
İslam Ebu Halil – Özbekistan**